

08. 05. 2021

POROČILO

I. DELAVNICE V SKLOPU OBNOVE OBMOČNIH GOZDNOGOSPODARSKIH NAČRTOV 2021-2030 NA OBMOČNI ENOTI MARIBOR

Povzetek

Dne 7. maja je bila na **območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije** Maribor uspešno izpeljana I. delavnica z zunanjimi deležniki v sklopu obnove območnih gozdnogospodarskih načrtov (ON GGN) za obdobje 2021-2030. Delavnica je del participativnih aktivnosti v procesu obnove območnih gozdnogospodarskih in lovsko upravljaljskih načrtov. **Osrednji cilji** I. delavnice ON GGN so bili:

- predstavitev procesa obnove ON2021;
- predstavitev značilnosti gozdnogospodarskega območja (GGO);
- predstavitev do sedaj opravljenih analiz (stanje gozdov, analiza preteklega gospodarjenja, presoja trajnosti);
- dopolnitev s strani ZGS zaznanih glavnih problemov in priložnosti v GGO s prepoznanimi prioritetami deležnikov.

Delavnica je potekala med 9. in 12.50 uro preko spletne platforme Cisco Webex Events. Pri organizaciji so sodelovali:

- Vodja OE – mag. Jožef Mrakič
- Vsebinsko-strokovni vodja in sodelavci – vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov dr. Mateja Cojzer, vodja odseka za ukrepe v gozdovih Nenad Zagorac, vodja LPN Pohorje Izidor Cojzer
- Moderator, komunikator in tehnični vodja – mag. Igor Kopše

Na spletno delavnici je bilo z dopisom povabljenih 73 deležnikov. Na vabilo se jih je s prijavo na dogodek odzvalo 36. Dejansko je prisostvovalo skupno 31 udeležencev. Od tega 5 uslužbencev ZGS OE Maribor kot panelistov. Zunanjih udeležencev, predstavnikov drugih interesov se je udeležilo 26. Absolutno so prevladovali predstavniki interesov lastnikov gozdov (19), sledili so predstavniki interesa lokalnih skupnosti (4), varstva narave (2), javne gozdarske gozdarske službe (2), ter po en udeleženec interesa lovcev, čebelarjev ter izobraževalnih ustanov. Poročilo aplikacije Webex je generiralo naslednjo statistiko:

Event Name	Invited	Registered	Attended	Absent	Date & Time
I. participativna delavnica na temo obnove 10. letnega območnega GGN za mariborsko območje	36	27	29	2	May 7, 2021, 14:27

Zaključki delavnice

Povzetek SWOT analize

Pri prednostih, slabostih, priložnostih in nevarnostih smo predloge združili v vsebinsko sorodne predloge, ter jih s pomočjo anket rangirali po pomembnosti. Pri glasovanju so upoštevani izključno zunanji deležniki, predstavniki drugih interesov, brez javne gozdarske službe.

Prednosti / Kreposti	število glasov (10)	Delež
Dobro izobraževanje in sodelovanje lastnikov gozdov	5	50,0%
Ohranjanje biotske raznovrstnosti in izboljšanje stanja tarčnih habitatov in vrst	5	50,0%
Digitalizacija in dostop do informacij o gozdovih	5	50,0%
Ohranitev dobrega stanja večine kazalnikov	4	40,0%
Hitra prilagoditev na nastale situacije ob ujmah	4	40,0%
Razpoložljiva sredstva preko PRP shem	2	20,0%

Kot je razvidno iz rezultatov rangiranja, večina zunanjih deležnikov prepoznava največje prednosti pri izobraževanju in sodelovanju z lastniki gozdov, pri ohranju naravovarstvenih vsebin ter digitalizaciji in dostopu do informacij o gozdovih na spletu. Iz vidika kreposti izvajanja preteklega ON se torej mnenje zunanjih deležnikov relativno dobro sklada z internim mnenjem stroke, ki je podobno poudarila pomen dobre izobrazbe lastnikov gozdov glede opravljanja del v gozdovih, ter ohranjanja sonaravne drevesne sestave in krepitve biotske raznovrstnosti.

Slabosti /Šibkosti	število glasov (9)	Delež
Težave z invazivkami	6	67%
Premajhen vpliv na posege v gozdni prostor	5	56%
Problem neuskrajene številčnosti in vrstne sestave divjadi	4	44%
Neuravnoteženo razmerje razvojnih faz	4	44%
Preslaba realizacija ukrepov	3	33%
Prezahteven načrt za razumevanje	2	22%
Ne - proaktivnost javne gozdarske službe	2	22%
Pomanjkljivo svetovanje revirnih gozdarjev	0	0%

Med največjimi slabostmi pri izvajanju preteklega ON so deležniki izpostavili težave z invazivkami, prešibkemu vplivu na posege v gozdni prostor ter neuskajenosti rastlinske in živalske komponente gozda. Tukaj se je pogled zunanjih deležnikov precej razlikoval od stroke, ki je izrazito poudarila problem neuskajenega razmerja razvojnih faz in lokalno neizkoriščenega proizvodnega potenciala.

Priložnosti	Število glasov (12)	Delež
Aktivno sodelovanje z vsemi deležniki v gozdnem prostoru	8	67%
Usmerjanje rekreacije in ostalih aktivnosti	7	58%
Ozaveščanje širše javnosti o invazivkah, bontonu	5	42%
Sprememba zakonodaje (lovske, gozdarske, pravilniki...)	5	42%
Povezovanje lastnikov	4	33%
Izboljšanje zaščite vodnih virov in različnih funkcij ki jih opravlja gozd	3	25%
Urejanje statusa in zaščite gozdov v bližini mest	2	17%
Novodobna orodja (daljinsko pridobivanje podatkov, Lidar, splet..)	2	17%
Kombiniranje gozdarstva z zelenim turizmom	1	8%

Med priložnostmi sta bili najbolj izpostavljeni aktivno sodelovanje z vsemi deležniki v gozdnem prostoru ter usmerjena rekreacija in ostale aktivnosti v gozdovih. Vprašanje rekreacije je pri tem posebej zanimivo, saj je hkrati prepoznano kot priložnost in kot tveganje v prihodnosti.

Nevarnosti/Tveganja	Število glasov (10)	Delež
Klimatske spremembe	7	70%
Širjenje invazivnih (rastlinskih, živalskih in drugih) vrst	6	60%
Nekontrolirani posegi v prostor (krčitve, energetski sistemi v naravnem prostoru)	5	50%
Politika sofinanciranja	3	30%
Slaba zakonodaja	3	30%
Pre-agresivna (kaotična) rekreacija	3	30%
Divjad - neusklajena rastlinska in živalska komponenta	2	20%

Med največja tveganja za izvajanje prihodnjega ON so deležniki pričakovano uvrstili klimatske spremembe, širjenje invazivnih vrst ter nekontrolirane posege v gozdni prostor. Zanimivo, zunanji deležniki niso potrdili mnenja stroke ki je kot največjo nevarnost prepoznala slabo politiko in zakonodajo, prav tako pa zunanji deležniki divjadi ne prepoznajo kot pomembno grožnjo, čeprav so jo med težavami v preteklem obdobju ovrednotili kot pomembnejšo.

Povzetek diskusije

Nekaj udeležencev je v okviru diskusije podalo dodatne pripombe in mnenje. K razpravi so se priglasili trije predstavniki interesa lastnikov gozdov ter en predstavnik interesa varstva narave. Predstavnik KGZS je izpostavil problem kombinacije neaktivnosti lastnikov s samo 60% realizacijo možnega poseka, sočasne konservativnosti nastavljenega etata na 80% prirastka ter starajočih se sestojev, kot problem, ki ga samo z načrtom ne bomo mogli rešiti, pač pa bodo potrebne določene systemske rešitve. Dr. Cojzer je na pomislek predstavnika lastnikov podala pojasnilo, da so ON predvsem strateški načrti, čigar usmeritve se kasneje odražajo z upoštevanjem pri izdelavi načrtov gozdno gospodarskih enot.

Predstavnica društva lastnikov gozdov je izpostavila, da bodo lastniki edini ki bodo neposredno prenašali posledice neuskklajenih ukrepov v prihodnosti. Kot primer je izpostavila problem neuskklajenosti živalske in rastlinske komponente, predvsem številčnost jelenjadi in pomlajevanja jelke. Ob tem je izpostavila še premajhne gostote oziroma odsotnost stalnih vzorčnih ploskev za ugotavljanje škod po objedanju. Izpostavila je tudi lastninsko pravico po 5.členu Zakona o gozdovih, po katerem je rekreacija v gozdovih možna edino v soglasju z lastniki gozdov. Dr. Cojzer, je v zvezi z stanjem jelke podala dodatno pojasnilo, da je jelka znotraj območja v splošnem v dobrem in ugodnem stanju, da pa obstajajo posamezna lokalna območja s težavami, ki jih stroka prepoznava kot vroče točke.

Predstavnik interesa velikih zasebnih lastnikov gozdov je izpostavil problem togosti obstoječega sistema načrtovanja. Pogreša večjo fleksibilnost načrta v smislu različnih scenarijev. Izpostavi tudi neskladje med predpisi in načrtom, predvsem skozi perspektivo pričakovanj ki izhajajo iz načrta, ter kasnejše realizacije posameznih elementov saj lastniki nosijo največjo odgovornost za posamezne elemente (funkcije, vloge, dela), hkrati pa za to ne dobijo ustreznih materialnih nadomestil.

Predstavnik interesa varstva narave je izpostavil, da se problem pretirane in neuskklajene rekreacije v gozdnem prostoru deloma že naslavlja in da se v prihodnosti pripravljajo določene sistemske rešitve s katero bi zajezili pojav preagresivne rekreacije v gozdnem prostoru, predvsem divjih voženj s kolesi, motorji, štirikolesniki in motornimi sanmi.

Nadaljnja obravnava rezultatov delavnice

Ključna spoznanja in izsledki delavnice z zunanjimi deležniki, med katerimi je bil najmočnejše zastopan interes lastnikov gozdov, in ki se nanašajo predvsem na temeljne probleme ki jih bo potrebno v prihodnosti reševati so:

- S kakšnimi ukrepi in smernicami učinkoviti nasloviti problem invazivnih vrst?
- Kako povečati vpliv na intenzivne posege v gozdni prostor, predvsem krčitve zaradi pritiskov kmetijstva in urbanizacije in energetike, deloma tudi rekreacije?
- Učinkovitejše naslavljanje vprašanja neuskklajene rastlinske in živalske komponente gozda ter uravnavanja populacij prosto živeče divjadi.
- Kako povečanje realizacijo ukrepov, tako poseka kot nege v zasebnih gozdovih?

Glavne naloge v prihodnosti, ki izvirajo predvsem iz prepoznanih priložnosti so:

- V procesu gozdarskega načrtovanja čimbolj intenzivno sodelovati z vsemi deležniki v gozdnem prostoru.
- Intenzivirati proces načrtnega usmerjanja rekreacije in drugih socialnih dejavnosti v gozdu
- Intenzivirati stimulacijo izvajanja del v mlajših razvojnih fazah.

Glavni zaključek, ki presega okvir območnega načrta, a je prepoznan kot eden pomembnejših vplivov so sistemske spremembe na področju zakonodaje. Gozdarsko in okoljsko zakonodajo je potrebno aktivno spreminjati v smeri lažje realizacije ciljev in smernic določenih z območnimi načrti.

Priloge in dokazila

- a. Poimenski seznam udeležencev na delavnici (pdf);
- b. Powerpoint predstavitev stanja gozdov (pdf);
- c. Powerpoint predstavitev analize preteklega gospodarjenja (pdf);
- d. Powerpoint predstavitev presoje trajnosti (pdf);
- e. Izvedena SWOT analiza v Jamboardu (pdf);
- f. Rangiranje preko rezultatov anket (pdf).
- g. Ocena udeležencev I. participativne delavnice v okviru obnove ON 2021-2030 za GGO Maribor (pdf)

Vse priloge poročila so bile 8. maja 2021 odložene na dogovorjeno mesto:

<\\zgsnas0010\nacrti\on2020\08-Delavnice\01-Poročila-in-gradiva-po-izvedbi-delavnic>.

Poročilo pripravil/a:

Igor Kopše, ZGS, OE Maribor